Nr 10

Kulturutskottets betänkande i anledning av propositionen 1973: 1 i vad avser anslag för budgetåret 1973/74 till kyrkliga ändamål jämte motioner.

Kyrkliga ändamål

1. **Domkapitlen och stiftsnämnderna m. m. Förvaltningskostnader m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts i propositionen 1973: 1 bilaga 10 (utbildningsdepartementet) under punkterna C 1—C 5 (s. 163—169) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen

1. till *Domkapitlen och stiftsnämnderna m. m.: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1973/74 anvisar ett förslagsanslag av 4 073 000 kr.,
2. bemyndigar Kungl. Maj:t att besluta om ändring av kyrkofondens bidrag enligt vad som anförts i propositionen 1973: 1,
3. till *Domkapitlen och stiftsnämnderna m. m.: Reparationsarbeten på domkapitelsbyggnader* för budgetåret 1973/74 anvisar ett anslag av 3 000 kr.,
4. medger att ur kyrkofonden får för reparationsarbeten på domkapitelsbyggnader utgå ett belopp av 3 000 kr.,
5. till *Ersättningar till kyrkor m. m.* för budgetåret 1973/74 anvisar ett förslagsanslag av 140 000 kr.,
6. till *Vissa ersättningar till kyrkofonden* för budgetåret 1973/74 anvisar ett anslag av 5 051 000 kr.,
7. till *Kurser för utbildande av kyrkomusiker m. m.* för budgetåret 1973/74 anvisar ett förslagsanslag av 287 000 kr.

2. **Stipendier till blivande präster för utbildning i finska och samiska språken.** Kungl. Maj:t har under punkten C 6 (s. 169—170) föreslagit riksdagen att till Stipendier till blivande präster för utbildning i finska och samiska språken för budgetåret 1973/74 anvisa ett anslag av 9 000 kr.

I motionen 1973: 85 av herrar Nilsson i Agnäs (m) och Petersson i Gäddvik (m) hemställs att riksdagen anvisar 12 000 kr. till Stipendier till blivande präster för utbildning i finska och samiska språken.

Utskottet

Det i motionen framförda yrkandet om en höjning av anslaget med 3 000 kr. överensstämmer med ett yrkande vid förra årets riksdag som då avslogs av riksdagen efter förslag av kulturutskottet i betänkandet 1972: 3. Utskottet anser sig inte heller denna gång böra gå utöver Kungl. Maj:ts förslag och avstyrker därför motionen. Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag och hemställer

att riksdagen med bifall till propositionen 1973: 1 och med avslag på motionen 1973: 85 till *Stipendier till blivande präster för utbildning i finska och samiska språken* för budgetåret 1973/74 anvisar ett anslag av 9 000 kr.

3. **Bidrag till restaurering av äldre domkyrkor.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkten C 7 (s. 170—173) och hemställer

1. att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att godkänna avtalet mellan staten, Uppsala domkyrka och den kyrkliga samfälligheten i Uppsala om yttre reparation av domkyrkan,
2. att riksdagen till *Bidrag till restaurering av äldre domkyrkor* för budgetåret 1973/74 anvisar ett reservationsanslag av 2 900 000 kr.

4. **Bidrag till svenska ekumeniska nämnden.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkten C 8 (s. 173—174) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till svenska ekumeniska nämnden* för budgetåret 1973/74 anvisar ett anslag av 100 000 kr.

5. **Motion om anslag till Nordiska ekumeniska institutet i Sigtuna.** I motionen 1973: 36 av herrar Wikström (fp) och Källstad (fp) hemställs att riksdagen tilldelar Nordiska ekumeniska institutet i Sigtuna ett av institutet självt begärt anslag för budgetåret 1973/74 å 25 000 kr.

Utskottet

Motionsyrkanden av samma innebörd som det nu föreliggande har vid 1971 och 1972 års riksdagar avstyrkts av kulturutskottet med hänvisning till att statens stöd till ekumenisk verksamhet successivt ökat genom höjning av anslaget till svenska ekumeniska nämnden. Utskottet som i det föregående tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag om en höjning av detta senare anslag med 10 000 kr. anser sig inte böra tillstyrka föreliggande motionsyrkande om ett särskilt anslag till Nordiska ekumeniska institutet. Utskottet hemställer därför

att riksdagen avslår motionen 1973: 36.

6. **Bidrag till de svenska utlandsförsamlingarna.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkten C 9 (s. 174—175) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till de svenska utlandsförsamlingarna* för budgetåret 1973/74 anvisar ett anslag av 130 000 kr.

7. **Bidrag till fria kristna samfund m. m.** Kungl. Maj:t har under punkten C 10 (s. 175—176) föreslagit riksdagen att till Bidrag till fria kristna samfund m. m. för budgetåret 1973/74 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kr.

Motionerna

I detta sammanhang behandlar utskottet motionerna

1973: 31 av herr Helén m. fl. (fp) vari hemställs att riksdagen beslutar att under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1973/74 till Bidrag till fria kristna samfund m. m. anvisa ett reservationsanslag av 6,5 milj. kr.,

1973: 676 av herr Burenstam Linder m. fl. (m) vari hemställs att riksdagen under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1973/74 till Bidrag till fria kristna samfund m. m. anvisar ett reservationsanslag av 6,5 milj. kr.,

1973: 1231 av herr Fälldin m. fl. (c) vari hemställs att riksdagen till Bidrag till fria kristna samfund m. m. för budgetåret 1973/74 anvisar ett i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 6 milj. kr. förhöjt reservationsanslag om 10 milj. kr.,

1973: 1256 av herr Svensson i Kungälv m. fl. (s) vari hemställs att riksdagen till Bidrag till fria kristna samfund m. m. för budgetåret 1973/74 anvisar ett reservationsanslag av 5 000 000 kr.

Utskottet

Förevarande anslag som infördes genom beslut av 1971 års riksdag är att se som ett provisorium i avvaktan på ett kommande ställningstagande till de förslag som lagts fram av 1968 års beredning om stat och kyrka. I propositionen uttalas att det är angeläget att stödet till ifrågavarande samfund med hänsyn till dessas ekonomiska situation nu förstärks och departementschefen föreslår därför en anslagshöjning om 2 milj. kr. Yrkanden om ytterligare ökad medelsanvisning förs fram i fyra motioner.

I motiveringen till yrkandet i motionen 1973: 1256 om en höjning av anslaget med 1 milj. kr. utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit anknyter motionärerna till synpunkter som beredningen om stat och kyrka för fram i sitt slutbetänkande Samhälle och trossamfund. Samhället bör,

framhåller beredningen, vara opartiskt gentemot trossamfunden men inta en positiv, aktiv attityd. Vidare bör samhället eftersträva likvärdiga stödåtgärder till trossamfunden. Beredningen anser att anslagen till de fria kristna samfunden liksom till invandrarkyrkorna under de närmaste åren successivt bör höjas.

Även motionerna 1973: 31, 1973: 676 och 1973: 1231 tar upp de nu nämnda synpunkterna i beredningens betänkande. Vidare framhåller motionärerna att de fria kristna samfunden under de senaste åren fått en kraftigt försämrad ekonomisk situation bl. a. genom höjningen av arbetsgivaravgiften. Dennas tvåprocentiga höjning innebär för samfunden kostnader om ca 5 milj. kr. per år fr. o. m. årsskiftet 1972/1973. Med hänsyn till att samfunden inte kommer att kompenseras härför genom den i propositionen föreslagna anslagshöjningen hemställs i motionerna 1973: 31 och 1973: 676 om en höjning av anslaget med 2,3 milj. kr. utöver Kungl. Maj:ts förslag. I motionen 1973: 1231 yrkas att riksdagen anvisar ett anslag om 10 milj. kr., vilket innebär en ökning med 6 milj. kr. i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag. Härigenom skulle, anser motionärerna, samfunden inte endast erhålla kompensation för kostnadsökningar utan därutöver få en höjning av anslaget med 3 milj. kr.

Utskottet delar den grundsyn som är gemensam för samtliga motioner, nämligen att företrädare för olika livsåskådningar och trosriktningar bör ges goda och likvärdiga möjligheter att bedriva verksamhet och att samhället bör eftersträva likvärdiga stödåtgärder till trossamfunden. I konsekvens härmed anser utskottet att det finns goda skäl att öka stödet till samfunden för att härigenom åstadkomma bättre balans mellan de ekonomiska resurser som står till svenska kyrkans förfogande och de som står till de övriga trossamfundens förfogande. Utskottet anser sig kunna föreslå riksdagen att gå något längre i fråga om höjning av anslaget än som föreslagits i propositionen och tillstyrker därför att anslaget med bifall till motionen 1973: 1256 och i anledning av övriga nu förevarande motioner höjs med 1 milj. kr. utöver förslaget i propositionen.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet

att riksdagen i anledning av propositionen 1973: 1 och motionerna 1973: 31, 1973: 676 och 1973: 1231 samt med bifall till motionen 1973: 1256 till *Bidrag till fria kristna samfund m. m.* för budgetåret 1973/74 anvisar ett reservationsanslag av 5 000 000 kr.

Stockholm den 13 mars 1973

På kulturutskottets vägnar

LENNART MATTSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar Mattsson i Lane-Herrestad (c), Larsson i Vänersborg (s), Källstad (fp), fru Sundström (s), herr Nilsson i Agnäs (m), fru Berglund (s), herrar Sundman (c), Zachrisson (s), fru Frænkel (fp), herrar Leander (s), Eriksson i Ulfsbyn (c), Green (s), fru Ryding (vpk), herrar Andersson i Örträsk (s) och Nisser (m).

Reservationer

1. vid *punkten 2* (Stipendier till blivande präster för utbildning i finska och samiska språken) av herrar Mattsson i Lane-Herrestad (c), Källstad (fp), Nilsson i Agnäs (m), Sundman (c), fru Frænkel (fp) samt herrar Eriksson i Ulfsbyn (c) och Nisser (m) som anser att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

I motionen 1973: 85 erinras om att domkapitlet i Luleå i anslagsframställning såväl för innevarande budgetår som för budgetåret 1973/74 yrkat på en höjning av anslaget med 3 000 kr. Domkapitlet har därvid framhållit att behovet av präster som behärskar finska eller samiska är stort. Speciellt gäller detta för finska språket med hänsyn till det stora antalet inflyttade finnar. Domkapitlet har vidare understrukit att stipendierna är otillräckliga för att ge avsedd stimulans. Utskottet finner förslaget om en höjning av anslaget med 3 000 kr. vara mycket välmotiverat och tillstyrker därför motionen 1973: 85. Utskottet hemställer

att riksdagen i anledning av propositionen 1973: 1 och med bifall till motionen 1973: 85 till *Stipendier till blivande präster för utbildning i finska och samiska språken* för budgetåret 1973/74 anvisar ett anslag av 12 000 kr.

2. vid *punkten 5* (Motion om anslag till Nordiska ekumeniska institutet i Sigtuna) av herr Källstad (fp) och fru Frænkel (fp) som anser att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

Nordiska ekumeniska institutet, grundat år 1940, är ett ekumeniskt studie- och samarbetsorgan med kyrkosamfund och nationella ekumeniska organisationer i de fem nordiska länderna som huvudmän. Institutet har tagit initiativ till ett flertal konferenser och genom den utrednings-, studie- och forskningsverksamhet som bedrivs vid institutet gör det en viktig insats för de nordiska kyrkosamfunden. Under de senaste åren har kretsen av huvudmän successivt utvidgats. Detta är principiellt viktigt men har dock inte inneburit någon motsvarande förstärkning av institutets ekonomi, då de bidrag som de huvudmän som inte är folkkyrkor kan ge är mycket begränsade.

I motionen 1973: 36 erinras om att svenska kyrkan genom biskops-

mötet anhållit om att medel för dess anslag till institutet måtte få utgå ur kyrkofonden men att detta på grund av institutets allmänekumeniska karaktär inte ansetts förenligt med reglerna för kyrkofondens användning, varför statsmedel — i enlighet med en redan hösten 1971 ingiven och av kammarkollegium stödd ansökan — torde vara särskilt angelägna.

Utskottet finner att det i motionen anförts goda skäl för ett anslag av 25 000 kr. till institutet. Utskottet tillstyrker därför motionen och hemställer

att riksdagen med bifall till motionen 1973: 36 till *Bidrag till Nordiska ekumeniska institutet i Sigtuna* för budgetåret 1973/74 anvisar ett anslag av 25 000 kr.

3. vid *punkten 7* (Bidrag till fria kristna samfund m. m.)

a. av herrar Mattsson i Lane-Herrestad (c), Sundman (c) och Eriksson i Ulfsbyn (c) som anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 4 som börjar med »Utskottet delar» och slutar med »i propositionen» bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den grundsyn som är gemensam för samtliga motioner, nämligen att olika livsåskådningar och trosriktningar bör ges goda och likvärdiga möjligheter att bedriva verksamhet och att samhället bör eftersträva likvärdiga stödåtgärder till trossamfunden. Med hänsyn till de fria trossamfundens ekonomiska läge och önskvärdheten av att de skall kunna upprätthålla och intensifiera sin verksamhet anser utskottet att det finns starka skäl att öka stödet till dem med avsevärt större belopp än som föreslagits i propositionen. Utskottet tillstyrker därför det i motionen 1973: 1231 föreslagna beloppet om 10 milj. kr.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen i anledning av propositionen 1973: 1 och motionerna 1973: 31, 1973: 676 och 1973: 1256 samt med bifall till motionen 1973: 1231 till *Bidrag till fria kristna samfund m. m.* för budgetåret 1973/74 anvisar ett reservationsanslag av 10 000 000 kr.

b. av herrar Källstad (fp), Nilsson i Agnäs (m), fru Frænkel (fp) och herr Nisser (m) som anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 4 som börjar med »Utskottet delar» och slutar med »i propositionen» bort ha följande lydelse:

I enlighet med den uppfattning som framförts av 1968 års beredning om stat och kyrka vill utskottet framhålla att ökad jämställdhet bör eftersträvas mellan svenska kyrkan och övriga trossamfund när det gäller möjligheterna att verka. Av central betydelse är därvid frågan om

samfundens ekonomi. En positiv attityd till frågan om samfundens ekonomiska förhållanden bör enligt utskottets mening prägla samhällets handlande redan i dag. Höjt kostnadsläge, nya skatter och avgifter — särskilt bör nämnas arbetsgivaravgiften, vilken för de fria kristna samfundens del beräknas uppgå till ca 5 milj. kr. — har givit samfunden försämrade ekonomiska villkor. Vi anser det motiverat att de fria kristna trossamfundens arbetsvillkor nu förbättras och finner det angeläget att riksdagen beslutar om en höjning av det direkta bidraget till dessa samfunds verksamhet med 2,5 milj. kr. utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen i anledning av propositionen 1973: 1 och motionerna 1973: 1231 och 1973: 1256 samt med bifall till motionerna 1973: 31 och 1973: 676 till *Bidrag till fria kristna samfund m. m.* för budgetåret 1973/74 anvisar ett reservationsanslag av 6 500 000 kr.

TRYCKERIBOLAGET IVAR HÆGGSTRÖM AB. STOCKHOLM 1973